בְּעֶזְרַת ה' יִתְבָּרַךְ

דַּרְכֵי אִישׁ

גִּלָּיוֹן שְׁבוּעִי מִמִּשְׁנָתוֹ הַטְּהוֹרָה שֶׁל כ"ק מו"ר
הָרַהַ"צ **רַבִּי יִצְחָק שְׁמוּאֵל אַהֲרֹן לֶעזֶער** שְׁלִיט"א
יוֹצֵא לָאוֹר עַל יְדֵי חֲסִידֵי בְּרִסְלֶב, יַבְנְאֵל עִיר בְּרֶסְלֶב, עִיר שׁוֹמְרֵי הַלָּשׁוֹן, עִיר הַשְּׁמָחָה!

גְּלָיוֹן רל"ה | פָּרָשַׁת וַיְחִי – חֲזַק תשפ"ו

'וְחַטָּאתִי נֶגְדִּי תָּמִיד'

אֵיךְ מְקַיְּמִים אֶת זֶה?...

* * *

פַּעַם שָׁאַל אֶחָד מֵאַנְשֵׁי־שְׁלוֹמֵנוּ אֶת מו"ר שְׁלִיט"א עַל הַפָּסוּק (תְּהִלִּים נא, ה): "כִּי פְשָׁעַי אֲנִי אֵדָע וְחַטָּאתִי נֶגְדִּי תָּמִיד"; הַאִם הָעִנְיָן שֶׁל 'וְחַטָּאתִי נֶגְדִּי תָּמִיד' אֵינֶנּוּ סוֹתֵר לְמַדַּת הַהִתְחַדְּשׁוּת שֶׁלִּמְּדָנוּ רַבֵּנוּ זַ"ל? כִּי לְכְאוֹרָה פֵּרוּשׁ הַפָּסוּק בְּפַשְׁטוּת, שֶׁאָדָם צָרִיךְ לָשִׂים חֶטְאָיו לְנֶגֶד עֵינָיו תָּדִיר, וְאִם־כֵּן זוֹ סְתִירָה לְכְאוֹרָה לְלִמּוּדוֹ הַטּוֹב שֶׁל רַבֵּנוּ זַ"ל - שֶׁאָדָם צָרִיךְ לְחַדֵּשׁ עַצְמוֹ אַף אִם עָבַר מַה שֶּׁעָבַר וְכוּ' רַק יַעֲשֶׂה תְּשׁוּבָה שְׁלֵמָה, וּמָה הַלִּמּוּד לְמַעֲשֶׂה הַיּוֹצֵא מִן הַפָּסוּק הַזֶּה?

מו"ר שְׁלִיט"א בֵּאֵר זֹאת בִּשְׁנֵי אֲפָנִים נִפְלָאִים וּמְתוּקִים, וְאֵלּוּ הֵם:

רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ מַכְנִיס בְּמִקְרָבָיו יִרְאַת־שָׁמַיִם בְּמַדְרֵגָה גְּבוֹהָה מְאֹד, שֶׁבִּשְׁבִילָהּ מְכָרְחִים אֶת הַהִתְקָרְבוּת לְהַצַּדִּיק, וּכְמוֹ שֶׁאוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן יז): **'כִּי יִרְאָה וְאַהֲבָה אִי־אֶפְשָׁר לְקַבֵּל כִּי־אִם עַל יְדֵי צַדִּיקֵי הַדּוֹר'**; נִמְצָא שֶׁהַזּוֹכֶה לִהְיוֹת מְקֹרָב לְרַבֵּנוּ בֶּאֱמֶת - זוֹכֶה לְיִרְאַת־שָׁמַיִם שְׁלֵמָה, וּכְמוֹ שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ בְּפֵרוּשׁ (חַיֵּי־מוֹהַר"ן, סִימָן רצד): **'אֲנִי אוֹצָר שֶׁל יִרְאַת־שָׁמַיִם שֶׁכָּל מִי שֶׁרוֹצֶה יָכוֹל לְקַבֵּל מִמֶּנִּי'**; עַיֵּן־שָׁם [וְכֵן בְּסִימָן רצ"ה שֶׁלְּאַחֲרָיו]. וְאַשְׁרֵי הַזּוֹכֶה לְקַבֵּל אֶת הַמַּפְתְּחוֹת שֶׁעַל־יָדָם יוּכַל לְהַגִּיעַ אֶל הָאוֹצָר הַזֶּה.

וְהִנֵּה יָדוּעַ, שֶׁבִּכְדֵי לִזְכּוֹת לְיִרְאַת־שָׁמַיִם שְׁלֵמָה, מְכָרְחִים לְהַתְחִיל עִם "יִרְאַת הָעֹנֶשׁ", שֶׁאָדָם יוֹדֵעַ שֶׁאִם הוּא עוֹשֶׂה, חַס וְשָׁלוֹם, מַעֲשֶׂה לֹא טוֹב, הוּא יְקַבֵּל עַל זֶה עֹנֶשׁ, וְזֶה הַגּוֹרֵם לוֹ יִרְאָה הַמּוֹנַעַת אוֹתוֹ מֵעֲשׂוֹת הָעֲבֵרָה, וְכֵן אִיתָא בִּדְבָרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל בְּפֵרוּשׁ (שִׂיחוֹת הַר"ן, סִימָן ה), **שֶׁעִקַּר הָעֲבוֹדָה בִּתְחִלָּה הִיא רַק מֵחֲמַת יִרְאַת הָעֹנֶשׁ, וּבְלִי יִרְאַת הָעֹנֶשׁ אִי־אֶפְשָׁר לְהַתְחִיל כְּלָל בַּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם. וַאֲפִלּוּ צַדִּיקִים צְרִיכִים גַּם־כֵּן יִרְאָה, כִּי עוֹבְדֵי מֵאַהֲבָה הֵם מוּעָטִים מְאֹד מְאֹד, וְעִקַּר הוּא יִרְאַת הָעֹנֶשׁ**; וּמַסְבִּיר רַבֵּנוּ, כִּי כָּל אָדָם נוֹלָד עִם רִשְׁעוּת, כִּי טֶבַע כָּל אָדָם נִמְשָׁךְ אַחַר רִשְׁעוּת, הַיְנוּ אַחַר תַּאֲוֹוֹת רָעוֹת שֶׁל עוֹלָם הַזֶּה רַחֲמָנָא לִצְלַן, רַק מֵחֲמַת יִרְאַת הָעֹנֶשׁ הוּא שׁוֹבֵר תַּאֲוָתוֹ וְנִכְנָס בְּדַרְכֵי הַשֵּׁם.

וּכְמוֹ שֶׁרוֹאִים בְּמִצִיאוּת אֵצֶל יְלָדִים, שֶׁמַּכְרְחִים לְהַתְחִיל אֶת חִנּוּכָם בְּדֶרֶךְ שֶׁל 'יִרְאַת הָעֹנֶשׁ' - שֶׁאִם לֹא יְצַיֵּת לְקוֹל מְחַנְּכָיו, יָבוֹא עַל עוֹנְשׁוֹ, וְרַק אַחַר־כָּךְ מַגִּיעַ לְיִרְאָה אֲמִתִּית, וְכֵן אֵצֶל כָּל אֶחָד וְאֶחָד.

וְהָעִקָּר שֶׁיִּזְכֶּה הָאָדָם לְהַגִּיעַ לְכָזֹאת דַּרְגָּה שֶׁהוּא יָרֵא מִן הַחֵטְא בְּעַצְמוֹ, שֶׁזּוֹ הָיְתָה תְּפִלָּתוֹ שֶׁל רַב הַמּוּבְאֶת בַּגְּמָרָא (בְּרָכוֹת טז:): יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ ה' אֱלֹקֵינוּ שֶׁתִּתֵּן לָנוּ "חַיִּים שֶׁיֵּשׁ בָּהֶם יִרְאַת חֵטְא"; הַיְנוּ שֶׁהָאָדָם יָרֵא מִן הַחֵטְא בְּעַצְמוֹ לְבַל יֶחֱטָא לִפְנֵי קוֹנוֹ!

וְסִפֵּר מוֹ״ר שְׁלִיטָ״א עַל הָרַבִּי רַבִּי זוּשָׁא זי״ע, שֶׁפַּעַם בְּעֵת שֶׁהִרְחִיק נְדוֹד בַּגָּלוּת, נִקְלַע לְבֵית עָשִׁיר אֶחָד, וּבִשְׁהוּתוֹ אֶצְלוֹ נֶעֶלְמוּ כַּמָּה חֲפָצִים יְקָרֵי־עֵרֶךְ, וְיַעַן שֶׁהָיָה רַבִּי זוּשָׁא נִשְׁאַר עֵר בַּלֵּילוֹת וְעוֹסֵק בַּעֲבוֹדַת־הַקֹּדֶשׁ, תֵּכֶף־וּמִיָּד חָשַׁד בַּעַל־הַבַּיִת שֶׁהוּא הַגַּנָּב, עַד שֶׁנִּגְמַר זֹאת בְּדַעְתּוֹ בְּלִי שׂוּם צֵל שֶׁל סָפֵק...

וּמִמַּחְשָׁבָה לְמַעֲשֶׂה - נִגַּשׁ בַּעַל־הַבַּיִת לְרַבִּי זוּשָׁא וּפָקַד עָלָיו לְהַחֲזִיר אֶת מַה שֶּׁ׳גָּנַב׳... אַךְ רַבִּי זוּשָׁא מֵשִׁיב בֶּאֱמֶת וּבְתָמִים: **׳לֹא גָּנַבְתִּי מִמְּךָ מְאוּמָה׳**; אוּלָם הָאִישׁ אֵינֶנּוּ מַרְפֶּה - ׳בֹּא נְסַדֵּר אֶת זֶה בְּשֶׁקֶט... תַּחְזִיר אֶת הַגְּנֵבָה, וְלֹא נַעֲשֶׂה מִזֶּה ״עֵסֶק״׳... וְרַבִּי זוּשָׁא בַּאֲמִתּוּתוֹ מֵשִׁיב: **׳לֹא גָּנַבְתִּי לְךָ כְּלוּם! אֲנִי לֹא נוֹגֵעַ בִּרְכוּשׁ שֶׁלֹּא שַׁיָּךְ אֵלַי!׳**...

כָּאן הֵחֵל בַּעַל־הַבַּיִת לְאַיֵּם עַל הַצַּדִּיק: **׳תִּזָּהֵר! אִם אֵינְךָ מוֹדֶה וּמַחֲזִיר אֶת הַגְּנֵבָה, אֲנִי לוֹקֵחַ אוֹתְךָ אֶל רַב הָעִיר, שֶׁהוּא צַדִּיק גָּדוֹל וּבְקִי בְּקַבָּלָה, וְשָׁם כְּבָר יִהְיֶה לְךָ מַר מְאֹד׳**... אַךְ רַבִּי זוּשָׁא לֹא נִרְתָּע - **׳אֲנִי לֹא נוֹגֵעַ בְּמַה שֶּׁלֹּא שַׁיָּךְ לִי! אֵין לְךָ מַה לַּחְשֹׁד בִּי לְגַנָּב כִּי לֹא נָגַעְתִּי בְּשׂוּם דָּבָר הַשַּׁיָּךְ לְךָ!׳**.

וְאָכֵן, לְקָחוֹ הֶעָשִׁיר לְרַב הָעִיר, שֶׁבֶּאֱמֶת הָיָה צַדִּיק גָּדוֹל, אַךְ לֹא יָדַע מִיהוּ הַצַּדִּיק הַקָּדוֹשׁ הָעוֹמֵד לְפָנָיו, וְהוּא הֵחֵל לְדַבֵּר רַכּוֹת לְרַבִּי זוּשָׁא שֶׁכְּדַאי לוֹ לְהוֹדוֹת וּלְהִתְוַדּוֹת, וְכָךְ יְקַיֵּם ״וְהֵשִׁיב אֶת הַגְּזֵלָה״... אַךְ רַבִּי זוּשָׁא עוֹנֶה לוֹ שׁוּב אֶת הָאֱמֶת לַאֲמִתָּהּ: **׳רַבִּי, לֹא לָקַחְתִּי שׂוּם דָּבָר! אֲנִי לֹא נוֹגֵעַ בְּפִרוּטָה שֶׁלֹּא שַׁיֶּכֶת אֵלַי!׳**...

רָאָה הָרַב שֶׁהוּא עוֹמֵד בְּשֶׁלּוֹ, וְהוֹצִיא אֵיזֶה סֵפֶר שֶׁל ׳קַבָּלָה׳ מָלֵא עִם שְׁמוֹת וְיִחוּדִים, וְעָנָה וְאָמַר לְרַבִּי זוּשָׁא: ׳דַּע לְךָ, שֶׁבְּכֹחִי לַעֲשׂוֹת שְׁמוֹת מְיֻחָדִים עַל־יְדֵי הַסֵּפֶר הַזֶּה עַד שֶׁתִּקַּבֵּל עוֹנֶשׁ שְׂרֵפָה בַּגֵּיהִנּוֹם׳...

בְּאוֹתוֹ רֶגַע נִכְנַס רַבִּי זוּשָׁא לְהִתְלַהֲבוּת עֲצוּמָה, וְהִגְבִּיהַּ קוֹלוֹ בְּשַׁלְהֶבֶת אֵשׁ קֹדֶשׁ וְאָמַר: ״**אֲנִי** - ׳**אֶת הָאֱלֹקִים אֲנִי יָרֵא! אֲנִי מְפַחֵד רַק מֵהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא! אַתָּה חוֹשֵׁב שֶׁאֲנִי מְפַחֵד מֵהַגֵּיהִנֹּם שֶׁלְּךָ?!**

אֲנִי הַרְבֵּה יוֹתֵר יָרֵא וּמְפַחֵד מִשְּׁתֵּי מִלִּים הַכְּתוּבוֹת בַּתּוֹרָה: ״לֹא תִגְנֹב״ ״וְלֹא תִגְזֹל״! מִזֶּה אֲנִי מְפַחֵד יוֹתֵר מֵהַכֹּל! אַתָּה רוֹצֶה לְהַפְחִיד אוֹתִי עִם עוֹנָשִׁים קָשִׁים וּמָרִים?! זֶה מַה שֶּׁאֲנִי צָרִיךְ?!... כָּתוּב ״לֹא תִגְנֹב״ - זֶהוּ זֶה!״...

פַּחַד וְאֵימָה נָפְלוּ עַל הָרַב בִּשְׁמֹעַ אֶת הַדְּבָרִים יוֹצְאִים מִפִּיו שֶׁל רַבִּי זוּשָׁא בְּתַקִּיפוּת כָּזֹאת, וְהִשְׁתַּנְּתָה כָּל הִסְתַּכְּלוּתוֹ עַל רַבִּי זוּשָׁא... הוּא הֵבִין מִי הָאִישׁ שֶׁעוֹמֵד לְפָנָיו - אִישׁ קָדוֹשׁ וְנוֹרָא, וְלֹא נִפְרְדוּ עַד שֶׁקִּבֵּל הָרַב אֶת סְלִיחַת וּמְחִילַת רַבִּי זוּשָׁא עַל שֶׁחָשַׁד בּוֹ לְחִנָּם וְלֹא נָהַג בִּכְבוֹדוֹ כָּרָאוּי.

הַיּוֹצֵא מִן הַמַּעֲשֶׂה הַנּוֹרָא הַזֶּה, שֶׁאָדָם הַזּוֹכֶה לְיִרְאַת־שָׁמַיִם אֲמִתִּית הוּא לֹא מְפַחֵד מִן הָעֹנֶשׁ עַל הָעֲבֵירָה, אֶלָּא מַסְפִּיק לוֹ שֶׁכָּךְ כָּתוּב בַּתּוֹרָה - כָּךְ נִפְסַק בְּשֻׁלְחָן־עָרוּךְ? זֶה הָרָצוֹן שֶׁל הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ? זֶה מַסְפִּיק לִי!

וְזוֹ מַעֲלַת הַצַּדִּיקִים, שֶׁהֵם זוֹכִים לְ״יִרְאַת שָׁמַיִם וְיִרְאַת חֵטְא״ - מַה הַכַּוָּנָה ׳יִרְאַת חֵטְא׳? שֶׁיֵּשׁ לָהֶם כְּזֹאת יִרְאַת־שָׁמַיִם גְּדוֹלָה שֶׁהֵם יְרֵאִים מִן הַחֵטְא בְּעַצְמוֹ, דְּהַיְנוּ מִן הָאִסּוּר שֶׁכָּתוּב בַּתּוֹרָה עַל עוֹשֵׂה הֶעָוֹן הַזֶּה, וְלֹא בִּגְלַל שֶׁיְּקַבֵּל אֵיזֶה עוֹנֶשׁ... מַסְפִּיק שֶׁזֶּה כָּתוּב בַּתּוֹרָה!

וְעַל־פִּי הַקְּדָמָה זוֹ יוּבַן הֵיטֵב דִּבְרֵי דָּוִד הַמֶּלֶךְ בִּתְהִלִּים: ״וְחַטָּאתִי נֶגְדִּי תָמִיד״ - ׳וְחַטָּאתִי׳ הַיְנוּ ה׳יִרְאַת־חֵטְא׳ שֶׁלִּי, הִיא ׳נֶגְדִּי תָּמִיד׳, זֹאת אוֹמֶרֶת שֶׁאֲנִי שָׂם לְנֶגֶד עֵינַי אֶת חֲמֹרַת הָאִסּוּר, וּמַה כָּתוּב עַל זֶה בְּתוֹרָתֵנוּ הַקְּדוֹשָׁה, וְזֶה שׁוֹמֵר אוֹתִי שֶׁלֹּא אֶחְטָא.

וְהִמְתִּיק מוֹ״ר שְׁלִיטָ״א הָעִנְיָן וְאָמַר שֶׁמְּצִינוּ לָשׁוֹן דּוֹמֶה בְּסֵפֶר תְּהִלִּים (טז, ח), שֶׁדָּוִד הַמֶּלֶךְ אוֹמֵר: ״**שִׁוִּיתִי ה׳ לְנֶגְדִּי תָמִיד**״; וּבָזֶה פּוֹתֵחַ הָרַמְ״א אֶת דְּבָרָיו בְּסֵעִיף הָרִאשׁוֹן בַּשֻּׁלְחָן־עָרוּךְ: ׳**שִׁוִּיתִי ה׳ לְנֶגְדִּי תָמִיד הוּא כְּלָל גָּדוֹל בַּתּוֹרָה וּבְמַעֲלוֹת הַצַּדִּיקִים אֲשֶׁר הוֹלְכִים לִפְנֵי הָאֱלֹהִים**׳; עַיֵּן־שָׁם. וְיֵשׁ לוֹמַר שֶׁשְּׁנֵי עִנְיָנִים אֵלּוּ עוֹלִים בְּקָנֶה אֶחָד: אִם

אָדָם זוֹכֶה לְקַיֵּם "וְחַטָּאתִי נֶגְדִּי תָּמִיד", דְּהַיְנוּ שֶׁיֵּשׁ לוֹ 'יִרְאַת־חֵטְא' - הַיִּרְאָה מֵחֲמַרַת עֲשִׂיַּת עֲבֵרָה, זֶה הַסִּימָן שֶׁהוּא מְקַיֵּם "שִׁוִּיתִי ה' לְנֶגְדִּי תָּמִיד", כִּי זֶה הוֹלֵךְ בְּיַחַד - כְּפִי שֶׁיֵּשׁ לָאָדָם אֱמוּנָה שְׁלֵמָה שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא 'מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ', וְהוּא יִתְבָּרַךְ עוֹמֵד עָלָיו וְיוֹדֵעַ כָּל אֲשֶׁר עוֹשֶׂה, וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב (יִרְמְיָה כג, כד) "אִם יִסָּתֵר אִישׁ בַּמִּסְתָּרִים וַאֲנִי לֹא אֶרְאֶנּוּ נְאֻם ה'"; כֵּן זוֹכֶה לְהִשָּׁמֵר מִן הַחֵטְא, וְלִהְיוֹת נָקִי מִכִּתְמֵי עֲוֹנוֹת, רַחֲמָנָא לִצְלָן.

וְרִמֵּז מוֹ"ר שְׁלִיטָ"א בִּלְשׁוֹן הַפָּסוּק: וְחַטָּאתִי "נֶגְדִּי" תָּמִיד, שֶׁיֵּשׁ פֹּה לָשׁוֹן שֶׁל 'נֶגְדִּיוּת', כִּי אָכֵן מִתְגַּבֵּר עָלָיו דִּבַּר־עֲבֵרָה שֶׁהוּא 'נֶגֶד' הַקְּדֻשָּׁה, אַךְ 'וְחַטָּאתִי' נֶגְדִּי תָּמִיד - חֲמַרַת הָעֲבֵרָה עוֹמֶדֶת לְפָנַי וּמוֹנַעַת אוֹתִי מִלַּעֲבֹר עַל רְצוֹן ה'.

זוֹ הַהֶבְנָה הָרִאשׁוֹנָה שֶׁיֵּשׁ בִּדְבָרֵי דָּוִד הַמֶּלֶךְ ע"ה בַּפָּסוּק הַזֶּה, וְעַתָּה נְבָאֵר בְּאֹפֶן שֵׁנִי בְּסִיַּעְתָּא דִּשְׁמַיָּא:

הִנֵּה הַלָּשׁוֹן 'חֵטְא' בְּמַשְׁמָעוּתָהּ הַפְּשׁוּט הַכַּוָּנָה שֶׁאָדָם חוֹטֵא וְעוֹבֵר עַל צִוּוּי הַתּוֹרָה, אַךְ 'חֵטְא' הוּא גַּם לָשׁוֹן שֶׁל חִסָּרוֹן, וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב אֵצֶל דָּוִד הַמֶּלֶךְ בְּעֵת שֶׁאֲדוֹנָיְהוּ נִסָּה לִמְלֹךְ, וּבַת־שֶׁבַע נִכְנְסָה אֶל הַמֶּלֶךְ דָּוִד וְאָמְרָה (מְלָכִים א' א, כא): "וְהָיָה כְּשׁכַב אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ עִם אֲבֹתָיו וְהָיִיתִי אֲנִי וּבְנִי שְׁלֹמֹה 'חַטָּאִים'"; וּפֵרֵשׁ רַשִׁ"י שָׁם: 'חַסֵּרִים'.

וְעַל זֶה אוֹמֵר דָּוִד הַמֶּלֶךְ "וְחַטָּאתִי נֶגְדִּי תָּמִיד" - 'וְחַטָּאתִי' הֵינוּ 'וְחִסְרוֹנִי' עוֹמֵד תָּמִיד לְנֶגֶד עֵינַי, כַּמָּה אֲנִי חָסֵר בַּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְכַמָּה עוֹד יֵשׁ לַעֲבֹד וּלְהַשִּׂיג בְּלִי סוֹף וְשִׁעוּר כְּלָל. וְדָבָר זֶה מְבֹאָר הַרְבֵּה בַּסֵּפֶר הַקָּדוֹשׁ 'נַעַם אֱלִימֶלֶךְ', וְכָל הַסֵּפֶר הַקָּדוֹשׁ בָּנוּי וּמְיֻסָּד עַל נְקֻדָּה זוֹ - הֲעָנְיָן שֶׁל 'חַטָּאתִי נֶגְדִּי תָּמִיד', דְּהַיְנוּ: 'חִסְרוֹנִי נֶגְדִּי תָּמִיד', וַאֲנִי לֹא חוֹשֵׁב שֶׁהִגַּעְתִּי כְּבָר לְאֵיזוֹ מַעְלָה וַהֲשָׂגָה וְכוּ'.

וְזוֹ מַעֲלַת הַצַּדִּיקִים הַקְּדוֹשִׁים, שֶׁאַף שֶׁהֵם עוֹבְדִים אֶת הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ בַּעֲבוֹדָה תַּמָּה וּבִמְסִירוּת נֶפֶשׁ, הֵם תָּמִיד שָׂמִים לְנֶגֶד עֵינֵיהֶם שֶׁעֲדַיִן יֵשׁ לָהֶם עוֹד הַרְבֵּה מַה לַּעֲשׂוֹת וּלְהַשִּׂיג, וְהֵם עֲדַיִן בִּבְחִינַת "חֲסֵרִים", כִּי לְעֵמַת מַעֲלַת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, וְכִי אֶפְשָׁר לְהַגִּיעַ אֶל הַשְׁלֵמוּת?!... 'שְׁלֵמוּת' יֵשׁ רַק אֵצֶל הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ, וְכָל מַה שֶּׁעָשִׂינוּ וְעָבַדְנוּ עֲדַיִן יֵשׁ לָנוּ הַרְבֵּה מְאֹד לְהִתְקַדֵּם וְלַעֲלוֹת מַעְלָה מַעְלָה עוֹד וָעוֹד!

וְאָכֵן, זוֹ 'עֲבוֹדָה' בִּשְׁבִיל הָאָדָם - שֶׁיִּזְכֶּה לְהַגִּיעַ לְכָזֶה בִּטּוּל וְיִזְכֹּר תָּדִיר חִסְרוֹנוֹ הַגָּדוֹל, אַךְ זוֹהִי עֲבוֹדַת הַחַיִּים - שֶׁאָדָם יְבַטֵּל מֵעַצְמוֹ כָּל־מִינֵי יֵשׁוּת וְגַאֲוָת שֶׁנִּדְבָּקֶת בּוֹ בְּכָל עֵת וְלֹא מַנִּיחָה לוֹ לַחֲשֹׁב קְצָת עַל תַּכְלִיתוֹ וּמִי הוּא וּמָה הוּא - דַּע מֵאַיִן בָּאתָ וְכוּ' וְכוּ', **כִּי מִיָּד כְּשֶׁאָדָם חוֹשֵׁב 'אֲנִי' עוֹשֶׂה, 'אֲנִי' פּוֹעֵל, 'אֲנִי' יוֹדֵעַ וְכוּ' - הָעִקָּר חָסֵר מִן הַסֵּפֶר...**

וְאֵין לְזֶה כָּל סְתִירָה לְמִדַּת הַהִתְחַדְּשׁוּת שֶׁקִּבַּלְנוּ מֵרַבֵּנוּ זַ"ל - שֶׁאָדָם צָרִיךְ לְשַׂכֵּחַ אֶת כָּל עֲבָרוֹ וְלַעֲשׂוֹת הַתְחָלָה חֲדָשָׁה בְּכָל פַּעַם מֵחָדָשׁ כִּתְינוֹק שֶׁנּוֹלַד, וְגַם אִם נָפַל - יָקוּם וְיַעֲשֶׂה תְּשׁוּבָה, אֲבָל תָּמִיד יִהְיֶה 'חִסְרוֹנוֹ' לְנֶגֶד עֵינָיו - שֶׁיִּזְכֹּר תָּמִיד מֵאַיִן בָּא, וְאַל יְדַמֶּה בְּנַפְשׁוֹ שֶׁכְּבָר "הִגִּיעַ לִגְדוּלוֹת"...

וְהִזְכִּיר מוֹ"ר שְׁלִיטָ"א אֶת דִּבְרֵי הָרַב הַקָּדוֹשׁ רַבִּי נַפְתָּלִי צְבִי מֵרוֹפְשִׁיץ זי"ע בְּסִפְרוֹ הַקָּדוֹשׁ 'זֶרַע־קֹדֶשׁ' (לְפָרָשַׁת זָכוֹר): **'כְּתִיב בַּסְּפָרִים שֶׁצָּרִיךְ הָאָדָם לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה עַל עֲוֹנוֹתָיו עַד שֶׁלֹּא יִזְכּוֹר עֲוֹנוֹתָיו כְּלָל'**; [וּמְקוֹרוֹ בַּסֵּפֶר 'שֵׁבֶט מוּסָר' (פֶּרֶק מד אות ה) וְזוֹ לְשׁוֹנוֹ: **'וְסִימָן זֶה יִהְיֶה בְּיָדְךָ אֲשֶׁר קִבַּלְתִּי אוֹתוֹ מִפִּי סוֹפְרִים וּמִפִּי סְפָרִים, שֶׁהָעוֹשֶׂה תְּשׁוּבָה עַל עֲוֹנוֹ, כָּל זְמַן שֶׁהָעָוֹן יַעֲלֶה עַל זִכְרוֹנוֹ וּמְרַקֵּד לְפָנָיו בְּיָדוּעַ שֶׁעַדַיִן לֹא נִמְחָל וְיִרְבֶּה בִּתְשׁוּבָה, אַךְ כֵּיוָן שֶׁנִּשְׁכַּח מִמֶּנּוּ וְאֵינוֹ עוֹלֶה בְּזִכְרוֹנוֹ, יֵדַע בֶּאֱמֶת שֶׁכְּבָר נִמְחָל לוֹ, שֶׁנִּתְקַבֵּל תְּשׁוּבָתוֹ וְעָשָׂה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא שֶׁיִּשְׁכַּח, לְבַשֵּׁר לוֹ שֶׁנִּתְקַבֵּל תְּשׁוּבָתוֹ'.** עַיֵּן־שָׁם]; אַךְ יַחַד עִם זֹאת הוּא מְקַיֵּם "וְחַטָּאתִי נֶגְדִּי תָּמִיד" - לֹא הַ'חֵטְא' שֶׁחָטָא, כִּי זֶה כְּבָר נִשְׁכַּח מִמֶּנּוּ עַל־יְדֵי תְּשׁוּבָה אֲמִתִּית, אֶלָּא הַ'חִסָּרוֹן' שֶׁחָסֵר לוֹ תָּדִיר, כִּי לְגֻדְלָתוֹ יִתְבָּרַךְ אֵין חֵקֶר (עַל־פִּי תְּהִלִּים קמה, ג), וְאַל לוֹ לָאָדָם לַחֲשֹׁב שֶׁהוּא 'מֻשְׁלָם', אֶלָּא "וְחַטָּאתִי נֶגְדִּי תָּמִיד" - חֲסֵרוֹנִי נֶגְדִּי תָּמִיד, וּמִמֵּילָא

"שִׁוִּיתִי ה' לְנֶגְדִּי תָמִיד" - כִּי הוּא יִתְבָּרַךְ הַנּוֹתֵן לִי כֹּחַ לַעֲשׂוֹת חָיִל, וְאֵין לְאֵל יָדִי לַעֲשׂוֹת מְאוּמָה מִבַּלְעֲדֵי עֶזְרָתְךָ!

כָּאן פָּנָה מוֹ"ר שְׁלִיטָ"א לֶחָתָן אֶחָד מֵאַנְשֵׁי־שְׁלוֹמֵנוּ - שֶׁעָמַד קֹדֶם שִׂמְחַת חֲתֻנָּתוֹ, וְאָמַר לוֹ: 'וּלְמִי אַתָּה חוֹשֵׁב שֶׁשַּׁיָּךְ הַלִּמּוּד הַזֶּה בְּיוֹתֵר?' וְעָנָה הֶחָתָן: 'לֶחָתָן'! וְנֶהֱנָה מוֹ"ר שְׁלִיטָ"א וְנַעֲנָה: "בָּרוּךְ שֶׁפִּרְנַסְתָּ!"... וּבֵאֵר דְּבָרָיו: כְּשֶׁאָדָם זוֹכֶה לְהִתְחַתֵּן, עָלָיו לִזְכֹּר הֵיטֵב שֶׁהוּא אֵינֶנּוּ מֻשְׁלָם, וְהוּא רַק 'חֵצִי', וְיַחַד עִם אִשְׁתּוֹ הוּא 'אָדָם הַשָּׁלֵם', וְאַל יְחַפֵּשׂ רַק אֶת טוֹבַת עַצְמוֹ אֶלָּא יַשְׁגִּיחַ שֶׁיִּשְׁרֶה תָּמִיד שָׁלוֹם וְאַהֲבָה בַּבַּיִת - שֶׁיִּהְיֶה מָעוֹן לַשְּׁכִינָה וּמִשְׁכַּן הַגַּן־עֵדֶן.

וְזֶה פֵּרוּשׁ הַמּוּבָא בַּגְּמָרָא (בְּרָכוֹת ח.), שֶׁהָיוּ שׁוֹאֲלִים חָתָן 'מָצָא אוֹ מוֹצֵא'? דְּהַיְנוּ הַאִם הִתְקַיֵּם בּוֹ (מִשְׁלֵי יח, כב) "מָצָא אִשָּׁה מָצָא טוֹב" אוֹ (קֹהֶלֶת ז, כו) "וּמוֹצֵא אֲנִי מַר מִמָּוֶת אֶת הָאִשָּׁה"; וְלִכְאוֹרָה יִפָּלֵא, מֵהֵיכָן יֵדַע הֶחָתָן בַּמֶּה הוּא זָכֶה אִם רַק עַתָּה מַתְחִיל אֶת חַיָּיו?...

אַךְ בֶּאֱמֶת טָמוּן בָּזֶה מֻסָּר חָזָק לְחַיֵּי הָאָדָם בְּבֵיתוֹ, שֶׁאִם הוּא רוֹצֶה לִחְיוֹת חַיִּים טוֹבִים עָלָיו לְקַיֵּם "מָצָא אִשָּׁה" - יֵדַע שֶׁזּוֹ הַמְּצִיאָה שֶׁלּוֹ, וְיִחְיֶה עִמָּהּ בְּשָׁלוֹם וְאַהֲבָה, וְלֹא יִכָּנֵס בְּשׁוּם מַחֲלֹקֶת וּמְרִיבוֹת, וּמִמֵּילָא יִזְכֶּה לְ"מָצָא טוֹב" - בְּוַדַּאי יִהְיֶה לוֹ רַק טוֹב. אַךְ אִם יִתְקַיֵּם אֶצְלוֹ "וּמוֹצֵא 'אֲנִי'" - שֶׁבְּכָל דָּבָר הוּא מוֹצֵא רַק אֶת טוֹבַת עַצְמוֹ, הוּא מוֹצֵא אֶת הַ'אֲנִי' שֶׁיֵּשׁ כָּאן, אֲזַי זֶה "מַר מִמָּוֶת", רַחֲמָנָא לִצְלָן... כִּי אָדָם צָרִיךְ לָדַעַת שֶׁהוּא מִצַּד עַצְמוֹ חָסֵר לְלֹא אִשְׁתּוֹ, וְרַק בְּהִתְאַחֲדוּתָם יַחַד יֶשְׁנָהּ שְׁלֵמוּת, וְלָכֵן הַלִּמּוּד שֶׁל "וְחַטָּאתִי נֶגְדִּי תָמִיד" - "וְחֶסְרוֹנִי נֶגְדִּי תָּמִיד" שַׁיָּךְ בְּיוֹתֵר בִּשְׁבִיל חָתָן.

וְסִיֵּם מוֹ"ר שְׁלִיטָ"א וְאָמַר: עַל־כֵּן מוּבָן מְאֹד מַדּוּעַ חַ'טָּאתִי נֶ'גְדִּי תָּ'מִיד רָאשֵׁי־תֵּבוֹת חָ'תָ'ן', כִּי זֶהוּ הַלִּמּוּד שֶׁהוּא מֻכְרָח לִזְכֹּר בְּמֶשֶׁךְ כָּל יְמֵי חַיָּיו, וְזֶה הָרֶמֶז בְּ"חַטָּאתִי 'נֶגְדִּי' תָּמִיד" - 'נֶגְדִּי' סוֹבֵב עַל הָאִשָּׁה, וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב (בְּרֵאשִׁית ב, יח) "אֶעֱשֶׂה לוֹ עֵזֶר 'כְּנֶגְדּוֹ'"; אוֹמֵר רַשִׁ"י: 'זָכָה - עֵזֶר, לֹא זָכָה - כְּנֶגְדּוֹ'; כְּלוֹמַר, אִם זוֹכֶה לְקַבֵּל אֶת הַלִּמּוּד שֶׁל הַצַּדִּיקִים, וְשׁוֹמֵר עַל שְׁלוֹם־בֵּיתוֹ, וּמֵקִים 'וְחַטָּאתִי נֶגְדִּי תָּמִיד' - שֶׁהוּא מִצַּד עַצְמוֹ חָסֵר לְלֹא אִשְׁתּוֹ, אֲזַי זָכָה לוֹ, וְיֶהְפֵּךְ הַ'כְּנֶגְדּוֹ' לַ'עֵזֶר' נִפְלָא בִּשְׁבִילוֹ, וְיַרְגִּישׁ טַעַם גַּן־עֵדֶן עֲלֵי־אֲדָמוֹת; אַשְׁרֵי לוֹ!

